

Emlékeztető a STAB 2014. október 2-ai üléséről

A MTA Statisztikai és Jövőkutatási Albizottság (SJTB) Statisztikai Albizottsága (MTA STAB) 2014. október 2-án tartotta általános ülését, amelyet Hunyadi László, a STAB elnöke vezetett le.

A kialakított ülésrendnek megfelelően első napirendi pontként egyéb, főleg szervezési témák kerültek tárgyalásra, illetve tájékoztatók hangoztak el. Ennek keretében először az elnök beszámolt Soós Lőrinc azon leveléről, amelyben egyeztetést kezdeményez a különböző statisztikai szervezetek között, mivel szerinte a hivatalos és a társadalmi statisztikai szervezetek között egyre romlik a viszony, amely normalizálására lenne szükség. Hunyadi László jelezte, hogy e témában, mint magánember és nem, mint a STAB elnöke, részt vett egy megbeszélésen. E kérdéssel kapcsolatosan több tagtársunk azon véleményének adott hangot, hogy nem látnak általános problémát, inkább személyek és nem szervezetek közötti konfliktusról van szó, melyeket nem szerencsés általánosítani.

A következőkben Szép Katalin beszámolt az akadémiai választásokról. Szeptember 30-ig lehetett szavazni, amelynek keretében az SJTB-be 20 főt lehetett választani. A tagságot az osztályülés fogja jóváhagyni. Az SJTB alakuló ülését az osztály hívja össze, majd megtörténik az SJTB elnökségének megválasztása. Ezután kerül sor a STAB tisztújítására, ahol a STAB saját maga választja meg tisztségviselőit.

Hunyadi László tájékoztatta a tagságot, hogy a tudományünnephez kapcsolódóan november 20-án az SJTB-vel közös konferenciát tartunk BIG DATA témában az Akadémián.

Az ülés második napirendi pontjaként Sándorné Kriszt Éva számolt be a statisztika nyelvi munkacsoport tevékenységéről. A 2013. februári ülésen elhangzott vitaindító alapján egy munkacsoport került felállításra, amelyhez több statisztikai műhely is csatlakozott. A munkacsoport definiált célja egy olyan fogalomtár, szinonimaszótár létrehozása, amely lehetővé teszi a közeledést a statisztikával foglalkozó különböző területek és műhelyek által használt szakmai nyelvek között, másodlagosan pedig iránymutatást adni helyesírási kérdésekben. A célcsoport a statisztikai használói, azonban a szerteágazó területek miatt első körben a felsőoktatás szereplői. A szótár tartalma az általános statisztika fogalmai (bsc szint). A szócikkek esetében megjelennek a névváltozatok, az angol megnevezések, jelölések, definíciók, képletek, megjegyzések, források. Az eddigi munka egy részéről elérhető egy próbaverzió a <http://konyvtar.ksh.hu/index.php?s=dict> oldalon. A további munkához eldöntendő kérdés, hogy milyen fogalmak kerüljenek a szótárba, állást foglaljunk-e a szinonimák tekintetében, illetve fontos a munka során előállt anyagok lektorálása.

Az előadás során ismertetésre került Poór Judit írásbeli hozzászólása: a munka során kiderült, hogy a könyvekben nem minden definiált. Sok esetben kiforrt definíciókat találunk. Több esetben a meghatározások ugyan nem egységesek, de a lényegük ugyanaz.

A hozzászólók szerint a munkacsoport és tevékenysége jó úton halad. A hozzászólások során Szilágyi György elmondta, hogy ahogy haladt előre a munkacsoport úgy tisztázódtak le, egyre konkrétabbak lettek a célok.

Kehl Dániel hangoztatta, hogy azon külföldi fogalmak, amik régóta több formában használtak, valószínűleg nem tudunk változtatni, ugyanakkor az új fogalmak esetében még időben lehetne új fogalmakat, meghatározásokat alkotni (magyarítani).

Katona Tamás felvetette, hogy a statisztika és az adatok megértése végett a fogalmakat, meghatározásokat közérthetően is terjeszteni kellene a felhasználók felé, ami más kommunikációt igényel, de kérdés hol a határ a szakszerűség és a közérthetőség között. Ehhez kapcsolódóan Németh Zsolt kifejtette, hogy a KSH több célcsoport felé kell, hogy kommunikáljon. Igazából a sajtó az, aki közvetítő szerepet tölt be. Emellett jelenleg egyetemi kurzusokat is tartanak.

Kerékyártó Györgyné szerint a munka az egységesítést segíti. A hogyan tovább kérdéshez pedig szerinte azt kell tisztázni, hogy hol, hogyan és kik fogják használni az elkészült anyagot. Majd néhány dilemmára hívta fel a figyelmet: egyrészt a bsc-msc között nincs éles határ, rugalmasnak kell lenni, másrészt nincs éles határ más területekkel (általános statisztika, gazdaságstatisztika, társadalomstatisztika, stb.) sem.

Székely Ilona szerint matematikusok bevonásával egzaktabbá lehetne tenni a fogalmakat.

Zádor Márta szerint egy akadémiai bizottságnak nem a népszerűsítésre kell törekedni. A meghatározott témakörök és az irány jó.

Hunyadi László felvetette, hogy a munkacsoportot bővíteni kellene más területek képviselőivel is, hiszen sok olyan szektort (orvosok, mérnökök, stb.) van még, amiről beszélni lehetne.

Az ülés harmadik pontjaként Rózsa Dávid *Könyvtár, statisztika, történelem* címmel tartott korreferátumot, amelyben már elhunyt statisztikusokat és demográfusokat bemutató, lassan elkészülő lexikonról és annak készületéről számolt be. A bekerültek köre elég széles, illetve nem csak a mai értelemben vett statisztikusokról beszélhetünk, hanem például államleírókról is. Ismertetésre kerültek korábbi hasonló hazai és külföldi törekvések, illetve a munkához kapcsolódó források, irodalmak, járulékos tevékenységek és a közreműködők széles köre, így az előadásból képet kaptunk arról is, hogy a KSH könyvtár, nem csak könyvtár, hanem kutatóhely is.

Hoóz professzor hozzászólásában felvetette, hogy ki tekinthető statisztikusnak, demográfusnak, illetve, történeti kitekintés mellett elmondta, hogy régen a jogászképzésben volt statisztika, ott is kellene vizsgálgatni. Elmondta, hogy érzi e kérdésekhez és a munkához kötődő nehézségeket és várjuk a kiadványt.

Rózsa Dávid elmondta, hogy a mű elkészültével egy könyvbemutatót szerveznek.

Végül Hunyadi László leköszönő elnök elmondta, hogy az SJTB alakuló ülése után STAB tisztújító közgyűlést tartunk.